

Dronningen åpnet festspillene

H.M. Dronning Sonja åpnet har nettopp åpnet de 50. Festspillene i Nord-Norge. Det gjorde hun på en personlig måte.

- Som dere kanskje vet er jeg veldig svak for denne landsdelen. Å komme hit er som å komme hjem, sa dronning Sonja, og lovraste festivaler som festspillene for sin betydning som kulturelle møtesteder mellom mennesker.

Leste Valkeapää

Dronningen leste også fra Nils-Aslak Valkeapääs Vindens veier. Etter å ha ankommet Harstad med Kongeskipet Norge, trosset hun fem plussgrader og regn, og overvar hele den timelange seremonien. Dermed fikk hun se en del av artistene som skal sørge for

at jubileumsfestspillene blir husket.

Halvdan Sivertsen var førstemann ut, og gratulerte FINN med en av sine signaturlåter, Venner og høy allsangfaktor blant de mange hundre som hadde kledd seg godt og møtt opp på torget i Harstad.

Ola Bremnes sto for prologen i år, og ordfører Marianne Bremnes og FINN-direktør Tone Winje talte.

ÅPNET: H.M. Dronningen åpnet de 50. Festspillene i Nord-Norge på torget i Harstad i ettermiddag.

FOTO: LASSE JANGÅS

Vedtøk nordnorsk selvstyre

SCENEKUNST

Festspillene i Nord-Norge:

NORDTING

Konsept/tekst/regi: Amund Sjølie Sveen

Med: Amund Sjølie Sveen, Erik Stifjell, Liv Hanne Haugen, The BonBons, Lilly Jørstad, Marie Synnøve Stokke og Harstad Janitsjar.

Altså: I tillegg til ei pølse i lompe fikk vi servert et powerpoint-foredrag om norsk historie, leveringsplikt, grunnrenta og oljeutvinning i nord. Tørrfisk, noen politiske viser fra 70-tallet og et par voteringer mot slutten. Ja, og en korpsversjon av «Æ e nordlending æ».

Høres litt trått ut, ikke sant? En smule umoderne?

Not. For åpningsforestillinga i Harstad kulturhus var tvert imot en praktfullt forfriskende, humoristisk, kreativ, moderne - og svært intelligent forestilling. Ikke kjedelig i ett sekund.

En kunst

Med «Nordting blander Amund Sjølie Sveen kritiske blikk på (u)kulturen vi lever i med kunstneriske uttrykk, kunnskap, refleksjon og brodd - og gir oss andre nye perspektiver på det vi er omgitt av hver dag og som vi egentlig burde ta stilling til.

Alt det vi enten ikke tenker over eller helt klarer å se i sammenheng eller sette ord på. Det er en kunst å få det til å funke. Og kunst har det blitt, i høyeste grad.

Finnmarkingen Amund Sjølie Sveen er en av de mest spennende stemmene vi har i dag - i likhet med trønderen Jo Strømgren, som også er representert på festspillene, med to forestillinger.

Store spørsmål

Sjølie Sveen er opptatt av politiske sammenhenger i en globalisert verdensøkonomi. Og dette er ikke hans første verk med temaet, men han endrer fortellingene, det er jo nok galenskap å ta av for dem som vil ta seg bryet med å tenke.

Han kommer dessuten svært godt forberedt - bevæpnet til tennene med kunnskap, argumenter, humor og kløkt. Og han skyter med skarpt, med noe av det skarpeste vi kan bli angrepet med; vår egen kultur - og kunst.

Sterke innslag

FINALE: Liv-Hanne Haugen (foran), Lilly Jørstad, The BonBons, Erik Stifjell og Marie Synnøve Stokke under «Nordting» i går kveld. En fantastisk oppvisning i kreativitet, form, innhold og humor - laget av Amund Sjølie Sveen

FOTO: LASSE JANGÅS

Det var derfor ikke malplassert at Harstad janitsjar kom marsjerende gjennom publikum i salen med Unit Fives største hit. Det var morsomt, men på ingen måte latterlig.

Det følte også relevant og sterkt da Liv Hanne Haugen, Erik Stifjell og Sjølie Sveen selv framførte sin spesielle versjon av Jack Berntsens «Kor e ham-maren Edvard». Også det med respekt. Og The BonBons vakre versjon av «Ellinors vise» ble et av flere store høydepunkter underveis, som dessuten ga forestillingen nødvendige kontraster og overraskende vendinger.

Det aller sterkeste ble likevel finalen. Men den må jeg nesten komme tilbake til.

For i sitt glitrende powerpoint-foredrag tok Sjølie Sveen oss ikke bare gjennom norsk og nordnorsk historie - han utfordret også hva vi som opptar oss her oppe. At vi lovpriser en gammel fisker som bruker rettsapparatets ressurser på kampen for å ro på havet uten redningsvest.

Og det som gjør oss førrbainna. Som for eksempel at vi må til Haparanda for å handle flatpakkede møbler og «Motto»-tallerkener til fem kroner stykket.

Det siste illustrerte perkusjonisten Sjølie Sveen med å hamre løs på fem slike tallerkener, hentet fra hans egen «Deconstructing Ikea». Drømmer og lengsler i tusen knas.

Kong Røkke

Med «Nordting» spør han hvor det i stedet blir av engasjementet mot utbyttingen av landsdelen. Kong Røkke, som samlet all fisken til ett rike og Statoil som smører oss alle - inklu-

dert kulturlivet og ham selv - mens de henter råvarene fra kolonien Nord-Norge.

Så Sjølie Sveen banket løs på oljefatene med tørrfisk, sammen med nevnte Stifjell og Haugen i en slags nordnorsk versjon av Stomp, mens det satt opptil flere ministre i salen, deriblant fiskeriministeren fra Harstad.

Og hvorfor lar vi UDI ødelegge livskvaliteten og karrieren for det store operatalentet Lilly Jørstad ved å nekte henne statsborgerskap av hårreisende lite menneskelige årsaker?

Det ble det heldigvis en ordning på i «Nordting». For under voteringen, der en rekke saker ble tatt opp, gikk forslaget om å gi Jørstad statsborgerskap igjennom, enstemmig.

Retorikerens poeng er at Røkke og Statoil-Helge bare spiller spillet. At det er vi som lager reglene. Og dermed opphører Nord-Norges kolonistatus nå; et stort flertall gikk inn for nordnorsk selvstyre fra i dag.

Sterkt øyeblikk

Så kom da også sopranen Jørstad, vår nye landskvinne, på scenen selv og viste hvilken berikelse hun er for oss, også som sanger - med en tilpasset «Barndomsminne fra Nordland», kveldens sterkeste øyeblikk.

«Nordting» ble imidlertid aldri en sentimental forestilling, aldri føleri. Amund Sjølie Sveen holdt seg til fakta, til saken og sakslista. Og til alt vanviddet vi er med på å godkjenne, stilltiende.

Han lot oss likevel le, for det meste. Selv om vi forsto at vi antakelig heller burde gråte.

Lasse Jangås

ENGE ENE UTE

Nord-Norge i går kveld. Den tar for seg en tragisk historie som har paralleller til hennes

FOTO: LASSE JANGÅS

det, blant annet ved det anerkjente Marinskii-teatret i St. Petersburg og i Italia.

Men så lenge norske myndigheter ikke godkjenner henne som etterkommer av kolanordmenn, må hun ha bodd i Norge i sju år for å få innvilget statsborgerskapet. Og UDI trekker varigheten av studieoppholdene hennes i utlandet fra tiden hun har oppholdt seg i Norge.

Mister verdifull tid

- Dermed mister jeg verdifull tid med utdanning. Du kan sammenlikne det med en talentfull skiløper som må sette treningen på vent i halvannet

år. Da stopper alt opp i en viktig fase.

I tillegg får hun verken stipend eller studielån til utdanning i utlandet så lenge hun ikke er norsk. Hun har fått flere tilbud om studioopphold og arbeidskontrakter både ved Marinskii i Russland og fra USA, men må altså si nei, fordi det da går enda mer tid til spille.

- Hva slags drømmer har du for framtida?

- Jeg drømmer om å jobbe. Men avslagene fra UDI kræsjer med drømmene mine, og jeg må heller være realist enn en drømmer nå.